

ขุทธิศาสตร์การพัฒนาการออมภาคประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีการประกันชีวิต

พัชรัต พย়ะໂອສດສරគ*

บทคัดย่อ

มีหนังสือต่างๆ จำนวนมาก รวมทั้งงานวิจัยหลายเรื่องที่เขียนถึงการประกันชีวิต แต่ยังไม่มีเล่มใดที่กล่าวถึงการพัฒนาการประกันชีวิตในประเทศไทยโดยเฉพาะการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในเชิงรัฐประศาสนศาสตร์ครั้งแรกของธุรกิจการประกันชีวิตที่ค้นหาถึงยุทธศาสตร์ที่รัฐพึงกระทำอย่างจริงจังและรูปแบบการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อให้การประกันชีวิตมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การพัฒนาเศรษฐกิจสามารถดำเนินไปได้อย่างสะดวก และมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จด้วยดินน้ำ ปัจจัยเกื้อกูลอันสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งก็คือ เงินทุนที่เพียงพอที่จะตอบสนองความต้องการของระบบการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องไม่ขาดสาย เงินทุนนี้โดยปกติแล้วก็ จะต้องมาจากเงินออมในระบบเศรษฐกิจนั้นเอง การออมจึงเป็นดังหัวใจ แห่งความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจ ในบรรดาสถาบันที่ระดมเงินออม นั้น ธุรกิจประกันชีวิตถือเป็นสถาบันการเงินหนึ่งที่สามารถระดมเงินออมในระยะเวลาได้อย่างมหาศาลและเป็นตัวจกรสำคัญในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินออมของประเทศอย่างได้ผลที่สุด ดังจะเห็นได้จากในบรรดาประเทศที่พัฒนาแล้วถือเอาธุรกิจประกันชีวิตเป็นแหล่งระดมเงินออมที่สำคัญรองจากธนาคารพาณิชย์เท่านั้น ธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทยได้มีมานานหลายสิบปีแล้ว แต่ก็มีพัฒนาการค่อนข้างช้าและไม่เติบโตเท่าที่ควร ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าอาจจะมีปัญหาและอุปสรรคบางประการอยู่

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงยุทธศาสตร์การประกันชีวิตที่มีต่อการพัฒนาการออมผ่านการประกันชีวิตวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคของการประกันชีวิต ศึกษาถึงสภาพการณ์ปัจจุบันและนโยบายการพัฒนาการประกันชีวิตโดยเริ่มนั้นจากคำนวณการวิจัยถึงปัญหาและอุปสรรคการประกันชีวิตจาก 3 ภาคส่วนคือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหวังที่จะค้นหา�ุทธศาสตร์ที่เหมาะสมที่จะให้เกิดการพัฒนาการประกันชีวิตอย่างยั่งยืน

*นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาประศาสนาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เอกสาร ตำรา บทความ ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันชีวิต วิเคราะห์จากการ รวบรวมข้อมูลจากสัมภาษณ์เจ้าลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญรวมถึงการสนทนากลุ่ม โดยได้นำข้อมูลทั้ง 3 ส่วน มาวิเคราะห์ผลสมพسانเพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีความสอดคล้องกันตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากการศึกษาพบว่าปัญหาและอุปสรรคการประกันชีวิต ได้แก่ ประชาชน ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการประกันภัย ประชาชนขาดความเชื่อถือศรัทธา ในธุรกิจของบริษัทรวมถึงตัวแทนและนายหน้าประกันภัย การขาดการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ การขาดการสร้างและพัฒนาบุคลากรในฝ่ายขายอย่างเป็นระบบ ด้านกฎหมาย กฏระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย เจ้าของและผู้บริหาร บางรายไม่มีความรู้ความเข้าใจในธุรกิจอย่างแท้จริง การบริหารงานและฐานะ ความมั่นคงของบริษัท ด้านประสิทธิภาพขององค์กร การขาดผู้บริหารที่มีความ รู้ความสามารถในการบริหารงาน และยังพบอีกว่า สภาพการณ์ปัจจุบันและ นโยบายการพัฒนาการประกันชีวิตนั้น ยุทธศาสตร์ที่รัฐบาลกำหนดจะเร่งให้คุณ ไทยทำประกันชีวิตมีจำนวนเพิ่มเป็น 30 % ภายในปี 2551 นั้นเป็นไปไม่ได้ใน ทางปฏิบัติ การดำเนินการแก้ไขปัญหาการประกันชีวิตของรัฐบาลที่ผ่านมาถือว่า ไม่ประสบความสำเร็จ และเห็นควรให้มีการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายให้มี การบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่จะสามารถพัฒนาการประกันชีวิตได้ประกอบด้วย (1) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครอง ประชาชนและผู้มีสิทธิประโยชน์ตามสัญญาประกันภัย (2) ยุทธศาสตร์การเสริม สร้างประสิทธิภาพและมาตรฐานของบริษัทประกันภัย (3) ยุทธศาสตร์การส่งเสริม บทบาทธุรกิจประกันภัยในการให้บริการและการมีส่วนร่วมพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมของประเทศ (4) ยุทธศาสตร์การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกของ ภาคธุรกิจให้กับภาคธุรกิจประกันภัย (5) ยุทธศาสตร์การปฏิรูปองค์กรกำกับดูแล ให้มีความเป็นเลิศ อีกทั้งยังได้กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ การประกันภัยแห่งชาติขึ้นโดยจัดตั้งเป็นองค์กรอิสระ ประกอบด้วยตัวแทนจาก 3 ภาคส่วน คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ การประกันชีวิตให้พัฒนาไปอย่างยั่งยืน

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายเร่งผลักดันการออมของประชาชนผ่านการประกันชีวิต แต่จากสภาพการณ์ต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและเป็นเรื่องยาก สำหรับ กรรมการประกันภัยจะติดตามปรับตัวให้ทันการณ์ทันกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น จึงมีการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ชื่อว่า “ยุทธศาสตร์การประกันภัย” เมื่อ วันที่ 12 มีนาคม 2546 ได้มีการระดมทั้งภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการ

กำหนดยุทธศาสตร์เป็นครั้งแรกเพื่อให้การแก้ไขปัญหาและการกำหนดมาตรการในการส่งเสริมพัฒนาธุรกิจประกันภัยเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันพบว่าในイヤร์ต่างๆ ยังไม่ได้นำไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นโดยสรุปข้อเสนอของภาคเอกชน และข้อตกลงของภาครัฐจะให้มีการดำเนินอย่างจริงจังในอีก 4 ปีข้างหน้าคืออันดับจากปี 2548 เป็นต้นไป

ในบรรดาสถาบันที่ระดมเงินออมทั้งหลายนั้น ธุรกิจประกันชีวิตถือเป็นสถาบันการเงินหนึ่งที่สามารถระดมเงินออมในระยะยาวได้อย่างมหาศาล และเป็นตัวจัดสำคัญในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินออมของประเทศอย่างได้ผลที่สุด ดังจะเห็นได้จากในบรรดาประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลายถือเอาธุรกิจประกันชีวิตเป็นแหล่งระดมเงินออมที่สำคัญรองจากธนาคารพาณิชย์เท่านั้น ธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทยได้มีมานานหลายสิบปีแล้ว แต่ก็มีพัฒนาการค่อนข้างช้าและไม่เติบโตเท่าที่ควร ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าจะมีปัญหาและอุปสรรคบางประการที่ทำให้ธุรกิจประกันชีวิตไทยไม่พัฒนาเท่าที่ควร ขณะเดียวกันในบรรดาประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลายก็เป็นที่ปรากฏชัดว่าธุรกิจประกันชีวิตได้พัฒนาไปมาก จึงส่งผลให้เศรษฐกิจและสังคมของประเทศเหล่านั้นมีการเติบโตและมีเสถียรภาพในระดับสูงตามไปด้วย

สำหรับภาวะการออมในต่างประเทศที่พัฒนาแล้ว พบว่าเกือบทุกประเทศล้วนแต่มีอัตราการออมที่สูงกว่าอัตราการลงทุนด้วยกันทั้งนั้น สำหรับสัดส่วนโครงสร้างการออมผ่านทางสถาบันการเงินต่างๆพบว่าประเทศที่พัฒนาแล้วดังเช่นญี่ปุ่นนั้นมีสัดส่วนการออมผ่านระบบธนาคารมากที่สุดและผ่านบริษัทประกันชีวิตเป็นลำดับรองลงมา ในขณะที่ประเทศไทยที่พัฒนาแล้วอีกนิด ไม่ว่าจะเป็นเกาหลีใต้ ไทรหัน สิงคโปร์ ฯลฯ ต่างก็มีสัดส่วนการออมผ่านบริษัทประกันชีวิตในสัดส่วนค่อนข้างสูง จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าประเทศไทยที่พัฒนาแล้วทั้งหลายถือเอาธุรกิจประกันชีวิตเป็นสถาบันการออมที่มีความสำคัญในการระดมเงินออมในประเทศเป็นอย่างมาก

ปัจจุบันการที่ธุรกิจประกันชีวิตไทยไม่สามารถมีอัตราการเติบโตและมีคุณภาพในระดับสูงเท่าที่ควรนั้นเกิดจากปัญหาและอุปสรรคหลายประการในปัจจุบัน ซึ่งสามารถสรุปได้เป็น 3 ภาคส่วนคือ ปัญหาภาคประชาชน ปัญหาภาคเอกชน และปัญหาภาครัฐ

คำนำมเพื่อการวิจัย

1. ปัญหาและอุปสรรคของการออมภาคประชาชนกรณีการประกันชีวิต คืออะไร
2. รูปแบบยุทธศาสตร์การประกันภัยแห่งชาติที่เป็นรูปธรรมเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายการประกันภัยแห่งชาติปี 2551 ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการออมภาคประชาชนผ่านการประกันชีวิต
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์นโยบายการพัฒนาการประกันชีวิตซึ่งเป็นแหล่งเงินออมระยะยาวของประเทศไทยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ
3. เพื่อค้นหารูปแบบใหม่ของยุทธศาสตร์การพัฒนาการประกันชีวิตเพื่อนำไปสู่การเร่งการออมผ่านการประกันชีวิตและเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ประโยชน์ในด้านนโยบาย : ช่วยในการพัฒนาและปรับปรุงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการประกันชีวิตให้เป็นแหล่งเงินออมระยะยาว พร้อมทั้งเสนอแนะการแก้ปัญหาเชิงนโยบายเพื่อให้ประสบความสำเร็จ
2. ประโยชน์ต่อหน่วยงาน : ช่วยให้นำวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาการประกันชีวิตรวมทั้งปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น
3. ประโยชน์ต่อผู้ศึกษาและสนใจ : ทำให้เข้าใจถึงหลักการของการ พัฒนาการประกันชีวิต กระบวนการกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาของการประกันชีวิต รวมทั้งปัจจัยที่ทำให้นโยบายนั้นประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ซึ่งสามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการประกันภัยผ่านไปยังรัฐบาล

แนวความคิด กฤฤษฐ์ พลงานวิจัย และระบบกรอบที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากการศึกษาวิจัยในเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาการออมภาคประชาชน กรณีการประกันชีวิต จึงเป็นการศึกษาวิจัยเรื่อง (1) นโยบายสาธารณะ (Public Policy) (2) การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) (3) การออม (Saving) และ(4) นโยบายรัฐบาลด้านการประกันชีวิต

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในขั้นตอนจะศึกษาจากเอกสารการประกันชีวิตเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาเพื่อปูพื้นฐาน ขั้นต่อไปใช้วิธีการรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus group)

การกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. การกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยผู้วิจัยได้นำเสนอรายชื่อและตำแหน่งหน้าที่ให้คณะกรรมการพิจารณา โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็น 3 ภาคส่วน คือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญภาครัฐ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญภาคเอกชน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญภาคประชาชน

2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้วิจัยได้จัดให้มีการสนทนากลุ่มจากผู้แทนองค์กร ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน จำนวน 3 ครั้ง ครั้งละ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รวบรวมการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารของกรมการประกันภัย
2. ผู้วิจัยสำรวจรายชื่อ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลในแต่ละกลุ่มวางแผนการสัมภาษณ์กำหนดวันเวลาสถานที่ในการสัมภาษณ์
3. ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth-Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญและอธิบายให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทราบถึงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการศึกษา แจ้งสิทธิในการตัดสินใจเพื่อเข้าร่วมวิจัย การพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญที่เข้าร่วมการวิจัย และขออนุญาตใช้เทปบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์
4. ดำเนินการสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลจนกว่าข้อมูลที่ได้จะเกิดการอิ่มตัว
5. ผู้วิจัยได้จัดสนทนากลุ่ม (Focus Groups) กับกลุ่มตัวแทนภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล

1. ตรวจสอบข้อมูลว่าข้อมูลที่ได้มามีความเพียงพอหรือไม่ คือ การพิสูจน์ความถูกต้องของข้อมูล โดยใช้วิธีการตรวจสอบคือการสอบแหล่งของข้อมูล แหล่งที่มาที่จะพิจารณาในการตรวจสอบ ได้แก่แหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคล ว่าถูกต้องเวลา สถานที่ และบุคคลที่ให้ข้อมูลที่ได้จะมีความแตกต่างกันหรือไม่

2. ใช้การตรวจสอบข้อมูลจากระเบียบวิธีวิจัยที่ต่างกัน (Methodological triangulation)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มได้จัดกลุ่มข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลที่เก็บรวบรวมข้อมูล แล้วจัดเรียงข้อมูลจัดลำดับตามเนื้อหาที่ต้องการศึกษา

2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีผู้วิจัยเปิดเทปที่บันทึกไว้หลังการสัมภาษณ์แล้วตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลเหล่านั้นอีกรอบหนึ่งโดยเบริรย์บทจากการฟังบันทึกเทปซ้ำแล้วนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมจัดระบบให้เป็นหมวดหมู่ นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาสรุปหาใจความสำคัญโดยตีความหมาย และแยกแยะข้อมูลที่มีความหมายเดียวกันอยู่ในแนวเรื่องเดียวกัน การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

2.1 การจัดแฟ้ม (Establishing files) เป็นการแยกและจัดหมวดหมู่ข้อมูลที่มีลักษณะเชิงบรรยายที่ได้จากการสัมภาษณ์

2.2 การลงรหัสข้อมูล (Coding the data) นำข้อมูลที่ได้มาลงรหัสหมวดหมู่ของข้อมูล นำรหัสข้อมูลที่ได้ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงกันของการลงรหัส

2.3 แยกประเภท จัดหมวดหมู่ของข้อมูล (Categorizing or grouping text units) โดยการนำรหัสข้อมูลทั้งหมดที่มีอยู่มารวบรวมจัดหมวดหมู่แยกประเภท

2.4 สร้างหรือพัฒนาแนวเรื่อง (Developing themes) เมื่อได้ข้อมูลที่จัดประเภทและหมวดหมู่แล้วนำมายิเคราะห์เพื่อพัฒนาเป็นแนวเรื่องต่อไป

2.5 แก้ไขโครงร่างและแนวเรื่อง (Refining emerging themes and proposition) ในขั้นตอนนี้ใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analysis induction) โดยการนำเอาข้อมูลตีความสร้างเป็นแนวเรื่องตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแนวเรื่องและแก้ไขให้ชัดเจนแล้วสรุปเป็นผลของการศึกษาวิจัยเพื่อวิเคราะห์หาอุทธิศาสตร์ การพัฒนาการออมผ่านการประกันชีวิตที่เหมาะสมกับสังคมไทย

การนำเสนอข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการรายงานเชิงพรรณนา โดยในขั้นตอนสุดท้ายผู้วิจัยนำเสนออุทธิศาสตร์ที่เหมาะสมต่อสังคมไทยในการพัฒนาการออมผ่านการประกันชีวิต

การประกันชีวิต นโยบายและยุทธศาสตร์การประกันชีวิต

ประเทศไทยยังขาดเครื่องมือในการระดมเงินออมประเภทน้อยมาก ดังนั้น เพื่อสนับสนุนการระดมเงินออมระยะยาวมาตรากรการระดมเงินออมด้านการประกันชีวิตจึงถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งประเภทหนึ่งของรัฐบาลที่ใช้เป็นแหล่งระดมเงินออมที่ใหญ่เหลือหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างได้ผล และสามารถทำให้ซ่องว่างระหว่างการออมและการลงทุนลดลงไปได้ การกำหนดอุทธิศาสตร์จึงจำเป็นที่จะพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อธุรกิจประกันชีวิตได้แก่ (1) กระแสโลกาภิวัตน์และนโยบายการเปิดเสรีธุรกิจประกันภัย (2) การพัฒนาระบบดิจิทัล (3) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมและทัศนคติ (4) การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางการเงินและการปรับเปลี่ยนระบบการเงินในด้านภาวะวิกฤติของภาคการเงิน ภาวะอัตราดอกเบี้ยที่มีผลกระทบต่อ พฤติกรรมการลงทุนและการบริโภคของประชาชนและ แนวโน้มการปฏิรูประบบ การเงินในอนาคต (5) การผ่อนคลายภัย ระบายน้ำในการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย อิกหั้งศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาธุรกิจประกันชีวิตใน 3 ด้านคือ (1) ปัญหาและอุปสรรคในด้านของประชาชนผู้เอาประกันภัย (2) ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากโครงสร้างและการดำเนินงานของบริษัทซึ่งรวมทั้งตัวแทนและนายหน้าประกันภัย (3) ปัญหาและอุปสรรคในด้านการพัฒนาส่งเสริมและกำกับดูแล ของกรมการประกันภัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคของการออกแบบการประกันชีวิต

นโยบายของรัฐบาลที่ผ่านมา จากการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ชื่อว่า “ยุทธศาสตร์การประกันภัยโดยผลในปี 2551 คนไทยจะทำประกันชีวิตเป็นจำนวนร้อยละ 30 จากปัจจุบันที่อยู่ในระดับร้อยละ 16 ในปี 2547 และเป็นร้อยละ 17 ในปี 2548 ซึ่งได้นับรวมเอากรมธรรม์อุบัติเหตุอื้ออาทรประมาณ 1.5 ล้านฉบับแล้ว สภาพที่แท้จริงแล้วจำนวนร้อยละของผู้ถือกรมธรรม์ไม่ได้เพิ่มขึ้นเลย ซึ่งเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคที่มีอยู่ ปัญหาที่ยังประสบก็คือ ปัญหาประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการประกันชีวิต ซึ่งเป็นปัญหาหลักและเป็นต้นตอของปัญหาอื่น ๆ อีกทั้งยุทธศาสตร์ที่ทางภาครัฐได้กำหนดไว้ ยังคงมุ่งเน้นการสร้างความเข้มแข็งของธุรกิจประกันภัยนั้นแสดงให้เห็นว่า นโยบายของรัฐบาลยังคงไม่ได้มุ่งให้ความสำคัญกับปัญหาที่ประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการประกันชีวิตมากเท่าที่ควร หากได้วิเคราะห์ถึง ยุทธศาสตร์ที่เป็นตัวกำหนดนโยบายการประกันชีวิตในรอบหลายปีที่ผ่านมาจะพบว่า นโยบายการประกันชีวิตยังคงไม่ได้เน้นให้ความสำคัญอย่างมากในปัญหา ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องประกันชีวิตเช่นเดียวกัน เท่ากับรัฐบาล ยังแก้ปัญหาไม่ตรงจุด ไม่ตรงประเด็น เหมือนพายเรือในอ่าง

2. การวิเคราะห์ถึงสภาพปัจจุบันของระบบการประกันภัยและนโยบาย การพัฒนาการประกันชีวิต ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ธุรกิจประกันภัยในประเทศไทยขยายตัว ขึ้นสูบเนื่องมาจากเหตุผลหลักคือ การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยซึ่งทำให้รายได้ ประชาธิรัตติหัวเพิ่มขึ้น แม้ตลาดประกันภัยจะมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ผู้ประกอบการไทยโดยส่วนมากกลับไม่ได้ฉกฉวยโอกาสดังกล่าวที่จะพัฒนา ประสิทธิภาพเท่าใดนัก ดังจะเห็นได้จากการที่ต้นทุนในการบริหารงาน (operating cost) ของผู้ประกอบการไทยสูงกว่าต้นทุนของผู้ประกอบการต่างชาติ และจากอัตราส่วนค่าสินไหมทดแทน (loss ratio) ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่ง ส่ำหันถึงระบบการคัดเลือกลูกค้า และการป้องกันการฉ้อโกงที่ไร้ประสิทธิภาพ

การที่บริษัทประกันภัยส่วนมากมีได้ขวนขวยที่จะพัฒนาประสิทธิภาพ ของตนเองนั้นมีเหตุผลหลักหน่วยประการ

1) ธุรกิจยุคฟองสนุ่ทำให้บริษัทประกันภัยได้รับผลกระทบจากการลงทุนทั้งในรูปแบบของการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ และจากการออกเบี้ยเงิน ฝากร้านค่าค่อนข้างสูง ทำให้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มุ่งที่จะสร้างกำไรจากการลงทุน (หรือจากการหมุนเงิน) โดยละเอียดที่จะพัฒนาประสิทธิภาพของ ธุรกิจหลัก (core business) ซึ่งคือการรับเสี่ยงภัย

2) นโยบายการจำกัดการแข่งขันในตลาดโดยการจำกัดใบอนุญาต การประกอบกิจการประกันภัย ทำให้ผู้ประกอบการขาดแรงกระตุ้นที่จะพัฒนา

ศักยภาพในการแข่งให้เป็นมืออาชีพอย่างแท้จริงแต่กลับมีบริษัทประกันภัยหลายรายที่เป็นบริษัทในเครือ โดยมีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อให้บริการเฉพาะแก่ธุรกิจในเครือและเพื่อผลประโยชน์ทางด้านภาษีจากการถ่ายโอนค่าใช้จ่ายระหว่างบริษัท ในเครือกับบริษัทประกันภัยผู้ประกอบการบางรายก็จะมีแหล่งลูกค้า “ของตาย” (captive market) เช่น ในการณ์ของบริษัทประกันประเภทหนึ่งซึ่งไม่มีการพัฒนาธุรกิจประกันภัยแบบมืออาชีพ

3) การกำกับดูแลของกรรมการประกันภัยที่มีลักษณะคุณเข้มทำให้ตลาดไม่มีการแข่งขันเท่าที่ควร มาตรการเช่นการควบคุมและการอนุมัติเบี้ยประกันภัย การควบคุมรูปแบบของกรมธรรม์ใหม่ ตลอดจนการควบคุมอัตราค่าบำเหน็จนายหน้า แม้จะมีเป้าหมายในการคุ้มครองผู้บริโภค แต่ตามความเป็นจริงแล้วกลับเป็นมาตรการที่มีผลในเชิงลบ การควบคุมเบี้ยประกันทำให้ตลาดไม่มีการแข่งขันกันใน ด้านราคาเท่าที่ควร การอนุมัติกรมธรรม์ใหม่ที่ใช้เวลามากทำให้ความหลากหลายของรูปแบบของกรมธรรม์ในตลาดมีจำกัด และการควบคุมค่าบำเหน็จนายหน้าทำให้เกิดการตอกแต่งบัญชีในส่วนของค่าใช้จ่ายเพื่อที่จะปิดบังค่าใช้จ่ายค่าบำเหน็จนายหน้าที่แท้จริงซึ่งมักจะสูงกว่าอัตราเด่านั้นที่กำหนดไว้

ในขณะที่การกำกับดูแลในส่วนของการประกอบธุรกิจมีลักษณะคุณเข้ม การกำกับดูแลด้านความมั่นคงทางการเงินของบริษัทประกันภัยกลับมีความหละหลวยค่อนข้างมาก โดยมีจุดอ่อนสำคัญอยู่ที่กฎระเบียบว่าด้วยการควบคุมการลงทุนของบริษัทประกันภัยที่ไม่ได้แยกตามภาระนี้ กล่าวคือ มิได้มีการสร้างเงื่อนไขการลงทุนที่เข้มงวดในส่วนของหนี้สินที่เป็นเงินสำรองประกันภัยซึ่งเป็นหนี้สินที่บริษัทประกันภัยมีต่อผู้เอาประกันขนาดของเงินสำรองประกันภัยที่ปรากฏในรายงานประจำปีจึงเป็นเพียงตัวเลขเท่านั้น โดยไม่ได้บ่งบอกถึงความมั่นคงทางการเงิน หรือความสามารถในการชดใช้หนี้สินต่อผู้เอาประกันได้อย่างครบถ้วนและทันท่วงทีแต่อย่างใด ในจุดนี้จึงเป็นสิ่งที่เร่งด่วนอย่างยิ่งที่จะมีการปรับกฎเกณฑ์การลงทุนในส่วนของเงินสำรองประกันภัยให้เข้มงวดมากขึ้น

ยุทธศาสตร์การประกันธุรกิจ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยทำการสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดเพื่อกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การประกันภัยของชาติโดยมีการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันของธุรกิจประกันภัยไทย (SWOT Analysis) รวมถึงประเด็นที่ท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆรวมทั้งการกำหนดวิสัยทัศน์ได้พิจารณาให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550–2554) ดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision) ด้านการส่งเสริมพัฒนาการประกันภัยของชาติ กำหนดไว้ดังนี้

“เป็นองค์กรในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจสู่ประชาชน อิกทั้งส่งเสริม ประสิทธิภาพและมาตรฐานของธุรกิจประกันภัย และให้ธุรกิจประกันภัยมีส่วน

ร่วมพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศไทยย่างยั่งยืน” โดยมี

พันธกิจ (Mission)

- (1) เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครองประชาชนและผู้มีสิทธิประโยชน์ตามสัญญาประกันภัย
- (2) ส่งเสริมสนับสนุนให้ธุรกิจประกันภัยมีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน มีการบริหารจัดการและการให้บริการที่มีคุณภาพประสิทธิภาพตามมาตรฐานสากล
- (3) ส่งเสริมสนับสนุนให้ธุรกิจประกันภัยมีบทบาทสร้างเสริมความแข็งแกร่งให้ระบบเศรษฐกิจสังคมของประเทศไทยที่ดีของประชาชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ (Stratrgics)

การกำหนดยุทธศาสตร์นี้ขึ้นมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของรัฐบาลที่กำหนดไว้ในแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 โดยประเด็นยุทธศาสตร์หลักที่สำคัญๆ ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครองประชาชนและผู้มีสิทธิประโยชน์ตามสัญญาประกันภัย (Insurance Awareness / Consumer Protection) มีเป้าประสงค์คือ ประชาชน มีความรู้ความเข้าใจระหนักถึงความสำคัญของระบบประกันภัยมีการทำประกันภัยมากขึ้น และได้รับสิทธิประโยชน์จากการระบบประกันภัยครบถ้วนรวดเร็ว เป็นธรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : การเสริมสร้างประสิทธิภาพและมาตรฐานของบริษัทประกันภัย(Insurance Company's Capacity Building) มีเป้าประสงค์คือ บริษัทประกันภัยมีความมั่นคงเข้มแข็งทางการเงิน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 : การส่งเสริมบทบาทธุรกิจประกันภัยในการให้บริการและการมีส่วนร่วมพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศไทย โดยให้ธุรกิจฯ มีบทบาทในการสร้างมูลค่า (Value Creation) ให้กับห่วงโซ่คุณค่า(Value Chain) ของระบบเศรษฐกิจสังคมของประเทศไทยมากขึ้น มีเป้าประสงค์ คือ ธุรกิจประกันภัยมีบทบาทในการสร้างเสริมความแข็งแกร่งให้ระบบเศรษฐกิจสังคมของประเทศไทยและยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนมาก

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 : การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกของภาคธุรกิจประกันภัย (Facilitator & Service Provider) มีเป้าประสงค์คือ มีระบบโครงสร้างพื้นฐาน กลไกการตลาดกฎหมายที่ติดต่อ และบรรยายกาศที่เอื้ออำนวยให้ธุรกิจประกันภัยสามารถแข่งขันกับพัฒนาศักยภาพคุณภาพการดำเนินการและการบริหารจัดการได้อย่างโปร่งใสเป็นธรรมไม่มีการผูกขาด

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 : การปฏิรูปองค์กรกำกับดูแลให้มีความเป็นเลิศ (Regulator's Capacity Building) มีเป้าประสงค์ คือ องค์กรกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย (กรมการประกันภัย) เป็นองค์กรที่มีความเป็นเลิศ มีความอิสระ มีการบริหารจัดการที่ดี เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) มี

บุคลากรที่มีความรอบรู้ มีทักษะ เชี่ยวชาญ ทันโลก ทันสมัย มีขีดสมรรถนะ (Competency) ที่ดีพร้อมผลักดันยุทธศาสตร์ มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ทันสมัย เพื่อให้สามารถกำกับดูแล ส่งเสริมพัฒนาและให้บริการแก่ภาคเอกชน ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัย ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) และโดยเฉพาะอย่าง ยิ่งการดูแลให้ความคุ้มครองประชาชนและผู้มีสิทธิประโยชน์ตามสัญญา ประกันภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล

โดยสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาการประกันชีวิตจะประกอบด้วย 5 ประเด็น ยุทธศาสตร์หลักมีกลยุทธ์หลักและมีโครงการสำคัญที่จะผลักดันให้เกิดการพัฒนา เปลี่ยนแปลงยกระดับธุรกิจประกันภัยของประเทศไทยให้การร่วมมือร่วมใจของภาค ประชาชน ภาคธุรกิจประกันภัย ภาครัฐ และภาคีพัฒนาทุกภาคส่วนในการผลักดัน การดำเนินการตามโครงการ และโดยเฉลียวอย่างยิ่ง ภายใต้การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องคาดว่า จะส่งผลให้บรรลุซึ่งวิสัยทัศน์และเป้าประสงค์ของแผนอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างความผาสุกของประชาชนและสร้างศักยภาพในด้านต่างๆ รวมทั้งการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและการพัฒนาที่ ยั่งยืนสืบไป

สรุปผล

ผู้จัดขอสรุปผลการศึกษาออกเป็น 3 ตอน ซึ่งจะรายงานผลสรุปการศึกษา ดัง ต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพบปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการประกันชีวิตดังนี้

- 1) การที่ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประกันชีวิต
- 2) ประชาชนขาดความเชื่อถือ ศรัทธาในธุรกิจของบริษัท ซึ่งรวมถึง ตัวแทนและนายหน้าประกันภัย
- 3) การขาดการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ของภาคเอกชน
- 4) การขาดการสร้างและพัฒนาบุคลากรในฝ่ายขายอย่างเป็นระบบ
- 5) ด้านกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย
- 6) เจ้าของและผู้บริหารบางรายไม่มีความรู้และความเข้าใจในธุรกิจอย่างแท้จริง
- 7) ด้านประสิทธิภาพของรัฐ
- 8) การขาดผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงาน
- 9) ด้านการบริหารงานและฐานะ ความมั่นคงของบริษัท

2. ผลการศึกษาข้อมูลสภาพปัจจุบันของการประกันชีวิตและนโยบาย การพัฒนาการประกันชีวิต ผลสรุปว่า

- 1) ยุทธศาสตร์ที่รัฐบาลกำหนดไว้ในปัจจุบันที่จะให้คนไทยทำประกัน

ชีวิตมีจำนวนเพิ่มเป็น ร้อยละ 30 ในปี 2551 ยุทธศาสตร์นี้เป็นไปไม่ได้ในทางปฏิบัติ

2) การดำเนินการแก้ไขปัญหาการประกันชีวิต ของรัฐบาลที่ผ่านมา ถือว่าไม่ประสบความสำเร็จ

3) การดำเนินนโยบายต่างๆของภาครัฐ ควรให้มีการกำหนดนโยบาย ให้มีการบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ

4) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างประสิทธิภาพและมาตรฐานของบริษัท ประกันภัยเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่ควรการดำเนินการ

5) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมนบทบาทธุรกิจประกันภัยในการให้บริการ และการมีส่วนร่วมพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมของประเทศเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ยุทธศาสตร์หนึ่ง

6) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และเป็นประสิทธิภาพ การคุ้มครองประชาชนและผู้มีสิทธิประโยชน์ตามสัญญาประกันภัยเป็นยุทธศาสตร์ ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่

7) ยุทธศาสตร์การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกของภาครัฐให้กับ ภาคธุรกิจประกันภัยเป็นยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญ

8) ยุทธศาสตร์การปฏิรูปองค์กรกำกับดูแลให้มีความเป็นเลิศ เป็น ยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญไม่น้อยหน่าอนไปกว่ายุทธศาสตร์อื่น

3. ผลการศึกษาข้อมูลรูปแบบยุทธศาสตร์การพัฒนาการออมผ่านประกันชีวิต

เห็นควรให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ประกันภัยแห่งชาติขึ้นโดยจัด ตั้งเป็นองค์กรอิสระ ประกอบด้วยตัวแทนจาก 3 ภาคส่วน คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การประกันชีวิตให้พัฒนาไปอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์. (2548). **26 ปีกรมการประกันภัย 24 มีนาคม**

2548. กรุงเทพฯ.

กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ .(2547) . **25 ปีกรมการประกันภัย 24 มีนาคม 2547 . กรุงเทพ .**

กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์. (2544). **22 ปีกรมการประกันภัย 24 มีนาคม 2544. กรุงเทพฯ .**

กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์. (2543). **21 ปีกรมการประกันภัย 24 มีนาคม 2543. กรุงเทพฯ .**

กรมการประกันภัย. (2545). **รายงานธุรกิจประกันภัย. กระทรวงพาณิชย์. กรุงเทพฯ.**

กรมการประกันภัย. (2546). **การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การทำนค
ยุทธศาสตร์การประกันภัยแห่งชาติ”. กระทรวงพาณิชย์. มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพฯ.**

กุลอน ธนาพงศ์ธ. (2539) . แนวคิดที่นำไปเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ .

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช

**กนกินันต์ สมิตานนท์. (2532). นโยบายระดมเงินออม ศึกษากรณี : ธนาคาร
ออมสิน. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีศาสตร์มหบันทิต. มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์**

**คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2545) . โครงการ
ศึกษากรอบและแนวทางปฏิรูประบบการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยเพื่อ
รองรับการเปิดเสรีและการกำกับดูแลกันเองของอุตสาหกรรมประกันภัย
ในประเทศไทย . กรุงเทพ .**

**คมคาย . (2543) . นโยบายและกลยุทธ์ในการกำกับดูแลธุรกิจประกันชีวิต เพื่อ
ประเมินใน ตำแหน่งนักวิชาการประกันภัย ๙ ชช. กรมการประกันภัย
กระทรวงพาณิชย์.**

**เจริญชัย เลึงศิริวัฒน์ และ รัตนा เลึงศิริวัฒน์ . (2545) . ทิศทางเศรษฐกิจไทยปี
2545 . กรุงเทพฯ .**

**จำรัส อร่ามศรี . (2538) . นโยบายการพัฒนาธุรกิจกองทุนรวมกับการออมใน
ประเทศไทย คณะรัฐประศาสนศาสตร์. ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต .
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.**

**จิรโชค (บรรพต) วีระสัย . (2543) . นโยบายสาธารณะและมหาวิทยาลัยกับสังคม.
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง**

**จรัส สุวรรณมาลา . (2527) . เศรษฐกิจและการเมืองว่าด้วยผลประโยชน์
สาธารณะและ นโยบายสาธารณะ . รัฐศาสตร์สาร ปีที่ 10 ฉบับที่ 3
(กันยายน-ธันวาคม 2527) หน้า 43.**

เฉลิมพล ศรีหงษ์. (2543). **นโยบายสาธารณะ นิยามและตัวแบบความคิด .** เอกสาร

หมายเลขอ 188 ศูนย์เอกสารทางวิชาการ. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.

ชัยยันต์ ประดิษฐ์ศิลป์. (2540). การเมืองของการปฏิวัตินาดครอุบครัวในประเทศไทย.

วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณกอมนวล โพธิสุนทร . (2536) . บทบาทของการออมในประเทศไทย . วิทยานิพนธ์
ปริญญาตรีปรัชญาศาสตร์มนุษย์ศาสตร์บัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

**ณวัลย์รัฐ วราเทพพุฒิพงษ์. (2540) . นโยบายสาธารณะ : ความรู้เพื่อนฐานกับนโยบาย
สาธารณะ .** กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ .

**ณวัลย์รัฐ วราเทพพุฒิพงษ์. (2541) . การกำหนดและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ :
ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้ .** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ .

ทศพร ศิริสัมพันธ์ . (2539) . ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ .
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

**ไทยแลนด์อินชาร์นส์ . (2547) . ฉบับพิเศษ : ประกันภัย 2551 ย้อนรอย เวอร์คชีอป
ประกันภัยแห่งชาติ .** กรุงเทพ : ออฟเช็ค คิวเอนชั่น .

ทิพาวร พิมพ์พิสุทธิ์ . (2543) . การกำหนดและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ .
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์รามคำแหง

นริศ ชัยสูตร . (2527) . การศึกษาและการออมทรัพย์ . วารสารเศรษฐศาสตร์
ธรรมศาสตร์ ฉบับที่ 2 (มิถุนายน 2527) .

**บดี ตรีสุคนธ์ . (2541) . การพัฒนาองค์กร: ศึกษากรณีบริษัทประกันชีวิต .
ภาคนิพนธ์ปริญญาบัณฑิตมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.**

**ปรีชา กลุวชิราวรรณ์ . (2536) . การพัฒนาเงินออม ศึกษากรณี : กองทุนสำรอง
เลี้ยงจ�พและกองทุนบำเหน็จกงสาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีปรัชญาศาสตร์บัณฑิต.
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์**

**พิมลพรรณ ภิໄวathan. (2524) . การประเมินค่าความโน้มเอียงการออมหน่วยสุดท้าย.
เอกสารวิจัย ธนาคารแห่งประเทศไทย 23 มีนาคม 2524.**

**พลดรี บุญศักดิ์ กำแหงฤทธิรงค์ . (2534) . **นโยบายสมเหตุสมผล (Rational
Model) กับการกำหนดนโยบายของแบบร่างการไทยในปัจจุบัน .****

รัฐวิสาขารักษ์ เล่มที่ 33, ฉบับที่ 1.

**พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ . (2545) . 10 แนวคิดทางรัฐประศาสนศาสตร์ ความ
หมายการวัด .** กรุงเทพฯ

**พันตำรวจตรียุทธ สาระสมบัติ. (2533) . การพัฒนาระบวนการกำหนดนโยบาย
สาธารณะของคณะรัฐมนตรี. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล ลักษณะวิชา การเมือง.
หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 33 ประจำปีการศึกษา
พุทธศักราช 2533- 2534 วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร .**

- พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร. (2548). **คำແດລງນໂຍບາຍການຮົມຮາຊາກາຣ** ແຜ່ນດິນ ຕ່ອຮັສກາ 23 ມີນາຄມ 2548 ກຽງເທເພາ.
- ພຈນີ້ຍ ດນວານີ້. (2542). **ກາຣເຕີຍມຄວາມພ້ອມໃນກາຣເປີຕເສີຮູກຈປະກັນກໍາຢືນປະເທດໄທ**. ເອກສາວິຈີຍສ່ວນບຸຄຄລ ລັກນະວິຊາ ເຕຣະຮູກຈ . ພັກສູດຮວິທາລັກ ປ້ອງກັນຮາຊອານາຈັກຮຸ່ນທີ 42 ປະຈຳປຶກກາຮົກຈາກພຸທະສັກຮາຊ 2542-2543 ວິທາລັກປ້ອງກັນຮາຊອານາຈັກຮຸ່ນທີ 42 ພຸທະສັກຮາຊ 2540. **ກາຣພັນນາເງິນອອມຮະຍະຍາວ : ສຶກຂາກຮົກຈອົງທຸນສໍາຮອງເລີ່ມຕົ້ນໃນປີ 2539-2540**. ວິທານີພິນຮົກຈປະກັນກໍາຢືນປະເທດໄທ. ມາວິທາລັກຈຸພາລັກຮົກຈ.
- ວັລກາ ດນັດວຽານນີ້. (2540). **ກາຣພັນນາເງິນອອມແບນຜູກຜັນຮະຍະຍາວ (contractual saving)ສຶກຂາກຮົກຈ: ກາຈັດຕັ້ງແລກກາຣບົນຮາກອົງທຸນສໍາຮອງເລີ່ມຕົ້ນໃນປີ 2540** ວິທານີພິນຮົກຈປະກັນກໍາຢືນປະເທດໄທ. ຈຸພາລັກຮົກຈມາວິທາລັກ.
- ວັລລກ ລຳພາຍ . (2540) . **ນິ້ງໝາແລກຮະບວນການນຳນິຍາຍສັງເສົມສະກັນຂອງໄທຢືນປະເທດ**. ວິທານີພິນຮົກຈປະກັນກໍາຢືນປະເທດໄທ. ຈຸພາລັກຮົກຈມາວິທາລັກ.
- ວຽເດເຊ ຈັນທຣສຣ. (2546). **ການນຳນິຍາຍຢືນປະເທດ ພິມພົກຮັງທີ 5**. ກຽງເທເພມຫານຄຣ : ພິມພົກຮັງທີ 5 ທັງໝົດສ່ວນຈຳກັດສຫຍາບລົກແລກກາຣພິມພົກຮັງທີ 5.
- ວຽເດເຊ ຈັນທຣສຣ. (2527) . **ການນຳນິຍາຍຢືນປະເທດຕົວແບນແລກຄຸນຄ່າ**. ວິທານີພິນຮົກຈປະກັນກໍາຢືນປະເທດໄທ. ບັນທຶກພັນນາບົນຮາກສາສຕຣ 24 (ດຸລາຄມ).
- ວຽເດເຊ ຈັນທຣສຣ ແລກວິນິຈ ທຽງປະເທດ . (2529) . **ກາຣສຶກຂາກກົງຈະການນຳກາງກົງຈະການຢືນປະເທດຂອງກົມປະເມງ**. ກຽງເທເພມຫານຄຣ : ສຕາບັນບັນທຶກພັນນາບົນຮາກສາສຕຣ.
- ຮັງສຣຣ ດນະພຣພັນຮູ້ . (2538) . **ກະບວນການກຳນົດນິຍາຍເຕຣະຮູກຈໃນປະເທດໄທ**. ກຽງເທເພມຫານຄຣ : ສຳນັກພິມພົງຈັດກາຮາເຊັນທີ່ ຂີ່ນທຣຍັງສຣຣ ແລກບັນລືອສັກດີ ປຸສສະຮັງສີ . (2535) . **ເນື້ອປະກັນສົວໃຈກັນກາຣພັນນາປະເທດ**. ກຣມກາຣປະກັນກົມກ່າຍ . ກຽງເທ.
- ສຸກໜ້າຍ ຍາວະປະກາຈ . (2544) . **ນິຍາຍສາຫະຄະ**. ກຽງເທເພມຫານຄຣ : ສຳນັກພິມພົງຈັດກາຮາເຊັນທີ່ ຂີ່ນທຣຍັງສຣຣ.
- ສຸກໜ້າຍ ຍາວະປະກາຈ . (2540) . **ນິຍາຍສາຫະຄະ**. ກຽງເທເພມຫານຄຣ : ຈຸພາລັກຮົກຈມາວິທາລັກ.
- ສຕາບັນວິຈີຍເພື່ອກາຣພັນນາປະເທດໄທ . (2542) . **ໂຄຮກກາຣແພນແມ່ນທກະທຽວພາດີ້ຍ**. ກຽງເທ.
- ສມບັດ ອໍາງຮັກງວງສ໌ . (2539) . **ກາຣເມືອງກັນກາຣບົນຮາກ**. ວິທານີສຕາບັນບັນທຶກພັນນາບົນຮາກສາສຕຣ (ມັງກອນ-ມີນາຄມ) .

สมบัติ ธรรมธัญวงศ์. (2546). **นโยบายสาธารณะ . แนวความคิดการจัดการวิเคราะห์และกระบวนการ . กรุงเทพมหานคร .**

สมบูรณ์ สุขสำราญและคณะ . (2548) . **ประชาธิปไตยและนโยบายสาธารณะ . กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์スマารกรรม .**

สมฤติ ส่องแสง . (2542) . **การระดมเงินออมและการลงทุนของธุรกิจประกันชีวิต ในประเทศไทย .** วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร์ . มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุชาดา กิรกุล, อมรา ศรีพยัคฆ์ และปริชา พลอยดนัย . (2526) . **การออมภาคครัวเรือน .** รายงานเศรษฐกิจรายเดือน ธนาคารแห่งประเทศไทย (กันยายน 2526) .

สุนทร บุญสาย . (2536) . **แนวทางการพัฒนาธุรกิจประกันชีวิตเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม .** เอกสารวิจัยส่วนบุคคล ลักษณะวิชาเศรษฐกิจ . หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 5 ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2535–2536 วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร .

โสภณ ใจน้ำยำ . (2528) . **พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ .** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต . มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.** ฉบับที่ 9: 2545–2549.

อภิวัฒน์ พงษ์พิสุทธิ์บุบพา และคณะ . (2545) . **การศึกษาสภาพปัจจัยการให้บริการและการจัดโครงสร้างองค์กรของกรมการประกันภัยเพื่อเสนอรูปแบบโครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม .** รายงานวิจัยสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการสำหรับนักบริหารสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อัชกรณ์ วงศ์ปรีดี . (2545) . **การก่อตัวของนโยบายการประรูปรัฐวิสาหกิจของไทยในช่วงปี พ.ศ.2525–2529 .** วิทยานิพนธ์ปริญญาตรดุษฎีบัณฑิต . จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Brain W. Hogwood and Lewis A.Gunn. (1984). Policy Analysis for the Real World London : Oxford University Press. 1984.

Carl J. Friedrich. (1963). Man and His Government New York : McGraw-Hill, 1963.

Considine, Mark.(1994). Public policy : A critical approach. South Melbourne, Australia : MacMillan.

Considine,Mark. (2004). Making Public Policy : Authority,Organization and Values University of Melbourne,Australia/New Zealand.

David B. Truman. (1951). The Government Process. (New York : Knopf, 951).

- David Easton. (1965). **A Framework for Political Analysis.** (Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, 1965) .
- Earl Latham. (1956). **The Group Basis of Politics in Heinz Eulau.** Samuel J. Eldersveld, and Morris Janowitz, eds., **Political Behavior,** New York : Free Press.
- Eugene, Bardach. (1980). **Implementation studies and the study of implementy.** Presented at the 1980 meetings of America Policy Science Association, University of California, Berkeley.
- Eprime Eshag. (1983). **Fiscal and monetary policies and problems in developing countries.** Cambridge : Cambridge University press.
- Hayne E. Leland. (1968). **Saving and uncertainty : the precartionary demand for saving** Quarterly Journal of Economic .
- James E. Anderson. (1970). **Polites and Economic Policy Making-Reading Mas .** Addison Wesley .
- James E. Anderson. (1978). **Public Policymaking : An Introduction** Huntington New York : Robert E. Krieger Publishing Company .
- Keith Cuthbertson. (1985). **The demand and supply for money .** (oxford: TJ Press).
- Lee Hock Lock. (1971) . **Household saving in West Malaysia and the problems of financing economic development .** Kuala Lumpur : Khee Meng Press .
- Lily Kosiyanon. (1974). **Behavior of household savings in Thailand .** Ph.D. Dissertation, University of Oregon
- Maxwell J. Fry, Money. (1988). **Interest and Banking in economic development .** Baltimore : The John Hopkins University press .
- Malinee Tengurmnuay, (1981). **Household saving behavior in Thailand .** Master's Thesis . Thammsat University .
- Mazmanian, Daniel A., and Paul A. Sabatier. (1989). **Implementation public policy.** Latham, Maryland : University Press of America.
- Robert M. Solow. (1956). **A contribution to the theory of economic growth.** Quarterly journal of Economics LXX (February 1956) .
- Richard Rose. (1969). **Policy Making in Great Britain** London : Macmillan, 1969 .
- Robert H. Salisbury. (1968). **The Analysis of Public Policy : A Search for Theories and Roles** Austin Ranney(ed.) . Political Science and Public Policy, (Chicago : Markham, 1968).

Somluckrat Wattanavitkul. (1978). **Cash expenditure . own comsumption and income in Thailand : patterns and implications**, Faculties of Economics, Thammasat University.

Thailand Development Research Institute. (1986). **Year- end conference on resource management December 13-14, 1986** Bangkok : Thailand Development Research Institute .

Thomas R. Dye. (1984). **Understanding Public Policy, 5th ed** . Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall 1984 .

Thomas R. Dye and Harmon Zeigler. (1984). **The Irony of Democracy Monterey, California** : Brook Cole, 1984 .

Time Asian Journey. (2005). **August 15– August 22, 2005 Vol.166, Nos.7/8**

Yehezkel Dror. (1968) . **Public Policy Making Reexamined**, Pennsylvania : Chandler,1968,p.179.